

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ І ТУРИЗМУ**

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

**Методичні вказівки до виконання контрольної роботи
для студентів спеціальності 075 «Маркетинг»
ступеню вищої освіти «бакалавр»**

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри маркетингу,
PR-технологій та логістики
Протокол № 15
від 2 травня 2019 р.

Чернігів ЧНТУ 2019

Міжнародна економіка. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи для студентів спеціальності 075 «Маркетинг» ступеню вищої освіти «бакалавр» / Укладач С.О.Полковниченко. Чернігів: ЧНТУ, 2019. 21 с.

Укладач: **Полковниченко Світлана Олександрівна**,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри маркетингу, PR-технологій та логістики

Відповідальний за випуск: **Жидок Вікторія Вікторівна**,
завідувач кафедри маркетингу,
PR-технологій та логістики
Чернігівського національного
технологічного університету,
кандидат економічних наук,
доцент

Рецензент: **Гонта Олена Іванівна**,
доктор економічних наук, професор,
директор ННІ економіки
Чернігівського національного
технологічного університету

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ.....	4
Загальні методичні вказівки	5
Перелік країн для вибору.....	6
Завдання для контрольної роботи.....	6
Методичні поради.....	7
Вимоги до оформлення контрольної роботи	16
Критерії оцінювання контрольної роботи	17
Список рекомендованих джерел.....	18
Додаток.....	20

ВСТУП

Курс «Міжнародна економіка» є загальноосвітньою економічною дисципліною, вивчення якої в умовах посилення взаємозалежності національних економік та наростання протиріч між ними набуває особливої актуальності. Оволодіння теоретичними положеннями міжнародної економіки дозволить зрозуміти основні форми міжнародних економічних відносин, методи та механізми їх реалізації, сучасні тенденції світового розвитку в господарській сфері.

Входження України в систему світового господарства, лібералізація зовнішньоекономічної діяльності відкрили вітчизняним господарникам широкий доступ до світових товарних ринків і міжнародного руху капіталу. У зв'язку з цим необхідно визначити місце і роль України у світогосподарських зв'язках, дослідити її зовнішньоекономічні відносини з різними країнами.

Важливим етапом вивчення дисципліни «Міжнародна економіка» є контрольна робота, виконання якої сприятиме формуванню навичок самостійного наукового і практичного підходу до освоєння навчального матеріалу; набуттю вмінь збирати та аналізувати необхідну інформацію; розраховувати показники у сфері міжнародних економічних відносин з використанням інформаційних і комунікаційних технологій; оцінювати світогосподарські явища.

Крім того, контрольна робота дозволяє здійснити контроль за самостійною роботою студентів і оцінити підготовку майбутніх фахівців.

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Міжнародна економіка» включають варіанти завдань для студентів та методичні поради щодо їх виконання.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Згідно з навчальним планом із дисципліни «Міжнародна економіка» студенти повинні виконати контрольну роботу, яка є обов'язковою частиною їх самостійної роботи.

Мета виконання контрольної роботи з дисципліни «Міжнародна економіка» – закріплення набутих студентами теоретичних знань з даного курсу і формування вміння їх практичного використання для побудови графіків на основі виконання розрахунків щодо зовнішньоекономічної діяльності України.

Завданнями виконання студентом контрольної роботи є:

- поглиблення, систематизація і закріплення отриманих у процесі навчання знань із дисципліни «Міжнародна економіка»;
- розвиток практичних навичок самостійного проведення розрахунків і побудови графіків;
- формування вміння робити висновки, чітко і логічно висловлюючи свої думки.

Виконуючи контрольну роботу, студент повинен вивчити теоретичний матеріал, підібрати статистичний матеріал, провести необхідні розрахунки на основі використання відповідних формул і побудувати графіки. Закінчується контрольна робота висновком, у якому студент самостійно підводить підсумок проведених розрахунків.

Країна обирається індивідуально кожним студентом відповідно до списку в академічному журналі. Контрольна робота, виконана не за своїм варіантом, на рецензування не приймається.

Контрольна робота має бути прикріплена у Moodle у визначений термін (до початку екзаменаційної сесії). Роботи, які не відповідають вимогам за змістом або оформленням, повертаються студентам на доопрацювання або перероблення.

Студент допускається до іспиту тільки в тому випадку, якщо контрольна робота зарахована. У разі не зарахування контрольної роботи студент повинен допрацювати роботу, використовуючи зауваження і рекомендації викладача.

ПЕРЕЛІК КРАЇН ДЛЯ ВИБОРУ

Варіант	Країна	Варіант	Країна	Варіант	Країна
1	Велика Британія	11	Російська Федерація	21	Саудівська Аравія
2	Нідерланди	12	Туреччина	22	Греція
3	Італія	13	Китай	23	Данія
4	Єгипет	14	Білорусь	24	Естонія
5	Індія	15	Бельгія	25	Швейцарія
6	Іспанія	16	Румунія	26	Швеція
7	Польща	17	Словаччина	27	Казахстан
8	США	18	Чехія	28	Японія
9	Угорщина	19	Франція	29	Кіпр
10	Німеччина	20	Австрія	30	Люксембург

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Завдання 1

Дати коротку характеристику обраної країни (до однієї сторінки).

Завдання 2

За даними Державної служби статистики України скласти таблиці про динаміку зовнішньої торгівлі України (як для товарів, так і для послуг) з іншою країною (обраною студентом) за останні десять років. Розрахувати темпи росту експорту та імпорту, а також торговельне сальдо. Побудувати графіки, на яких відобразити всі показники.

Завдання 3

За даними Державної служби статистики України скласти таблиці про товарну структуру зовнішньої торгівлі України з іншою країною (обраною

студентом) за останній рік для товарів і для послуг. Побудувати графіки, на яких відобразити: а) товарну структуру експорту товарів; б) товарну структуру імпорту товарів; в) товарну структуру експорту послуг; б) товарну структуру імпорту послуг.

Завдання 4

За даними Державної служби статистики України скласти таблицю про динаміку прямих іноземних інвестицій в економіку України з обраної студентом країни світу за останні десять років. Розрахувати темпи росту прямих іноземних інвестицій. Побудувати графік.

Завдання 5

За даними Державної служби статистики України скласти таблицю про галузеву структуру прямих іноземних інвестицій в економіку України з обраної студентом країни світу в останньому році із досліджуваних. Побудувати графік.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ

Методичні поради до виконання завдання 1

Для виконання **завдання 1** необхідно опрацювати теоретичний матеріал, який стосується економіки обраної країни. Вивчену літературу необхідно занести у список використаних джерел.

Методичні поради до виконання завдання 2

Вибрати показники експорту та імпорту України з обраною країною за посиланням: <http://www.ukrstat.gov.ua>, розділ «Статистична інформація», підрозділ «Економічна статистика / Зовнішньоекономічна діяльність», назва таблиць «Країни за товарною структурою зовнішньої торгівлі» за відповідні роки і занести дані до таблиці 1. Розрахувати торговельне сальдо як різницю між експортом та імпортом. Розрахувати темпи росту експорту та імпорту (у % до попереднього року). Розрахунки відобразити в таблиці 1. За даними таблиці побудувати графік.

Таблиця 1 – Динаміка зовнішньої торгівлі товарами України з *назва країни* у 2009-2018 роках

	Експорт, млн дол. США	Темпи росту експорту (у % до попереднього року)	Імпорт, млн дол. США	Темпи росту імпорту (у % до попереднього року)	Сальдо, млн дол. США
2009					
2010					
2011					
2012					
2013					
2014					
2015					
2016					
2017					
2018					

Джерело: складено за даними: [номер джерела у списку]

Аналогічну інформацію щодо послуг, розміщену в розділі «Статистична інформація», підрозділі «Економічна статистика / Зовнішньоекономічна діяльність», в таблицях із назвою «Зовнішня торгівля послугами України з країнами світу (за видами послуг)», відобразити в таблиці 2. Провести відповідні розрахунки. За даними таблиці побудувати графік.

Таблиця 2 – Динаміка зовнішньої торгівлі послугами України з *назва країни* у 2009-2018 роках

	Експорт, млн дол. США	Темпи росту експорту (у % до попереднього року)	Імпорт, млн дол. США	Темпи росту імпорту (у % до попереднього року)	Сальдо, млн дол. США
2009					
2010					
2011					
2012					
2013					
2014					
2015					
2016					
2017					
2018					

Джерело: складено за даними: []

Приклад побудови графіка до завдання 2

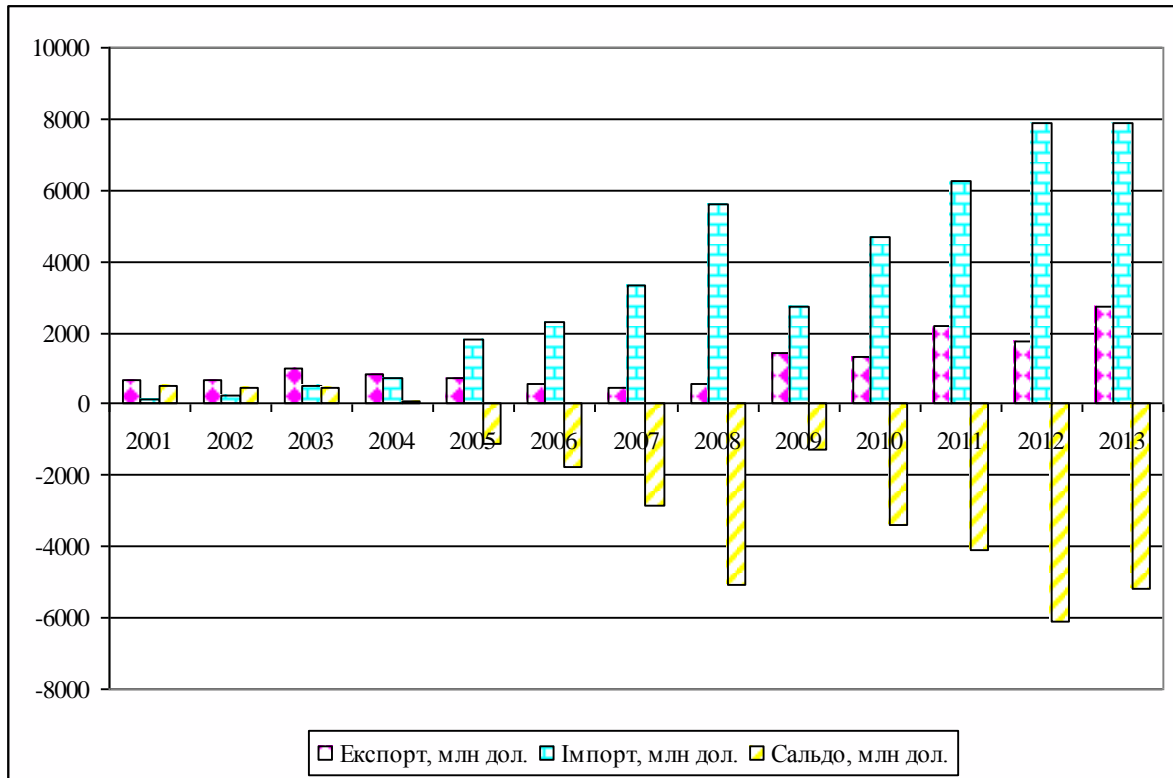

Рисунок 1 – Зовнішня торгівля товарами України та КНР у 2001-2013 рр.,
млн дол. США

Джерело: побудовано автором за даними таблиці 1

Зробити **висновки щодо динаміки зовнішньої торгівлі України товарами та послугами** з обраною країною, виділивши основні тенденції за досліджувані роки.

Методичні поради до виконання завдання 3

Вибрати показники товарної структури зовнішньої торгівлі України з обраною країною за посиланням: <http://www.ukrstat.gov.ua>, розділ «Статистична інформація», підрозділ «Економічна статистика / Зовнішньоекономічна діяльність», назва таблиць «Країни за товарною структурою зовнішньої торгівлі» (експорт та імпорт товарів), «Зовнішня торгівля послугами України з країнами світу (за видами послуг)» (експорт та імпорт послуг), за відповідні роки і занести дані до таблиць 3-6. Звернути увагу перш за все на товари та послуги, які займають найбільшу частку у структурі експорту та імпорту, а решту віднести до категорії «Інші». За даними таблиць побудувати графіки.

Таблиця 3 – Товарна структура експорту товарів України в *назва країни* у
2018 році

Назва товару	Експорт, млн дол. США	У % до загального обсягу обраної країни
Інші		
Всього		100

Джерело: складено за даними: []

Таблиця 4 – Товарна структура імпорту товарів в Україну з *назва країни* у
2018 році

Назва товару	Імпорт, млн дол. США	У % до загального обсягу обраної країни
Інші		
Всього		100

Джерело: складено за даними: []

Таблиця 5 – Товарна структура експорту послуг України в *назва країни* у
2018 році

Назва послуги	Експорт, млн дол. США	У % до загального обсягу обраної країни
Інші		
Всього		100

Джерело: складено за даними: []

Таблиця 6 – Товарна структура імпорту послуг в Україну з *назва країни* у 2018 році

Назва послуги	Імпорт, млн дол. США	У % до загального обсягу обраної країни
Інші		
Всього		100

Джерело: складено за даними: []

Приклади побудови графіків до завдання 3

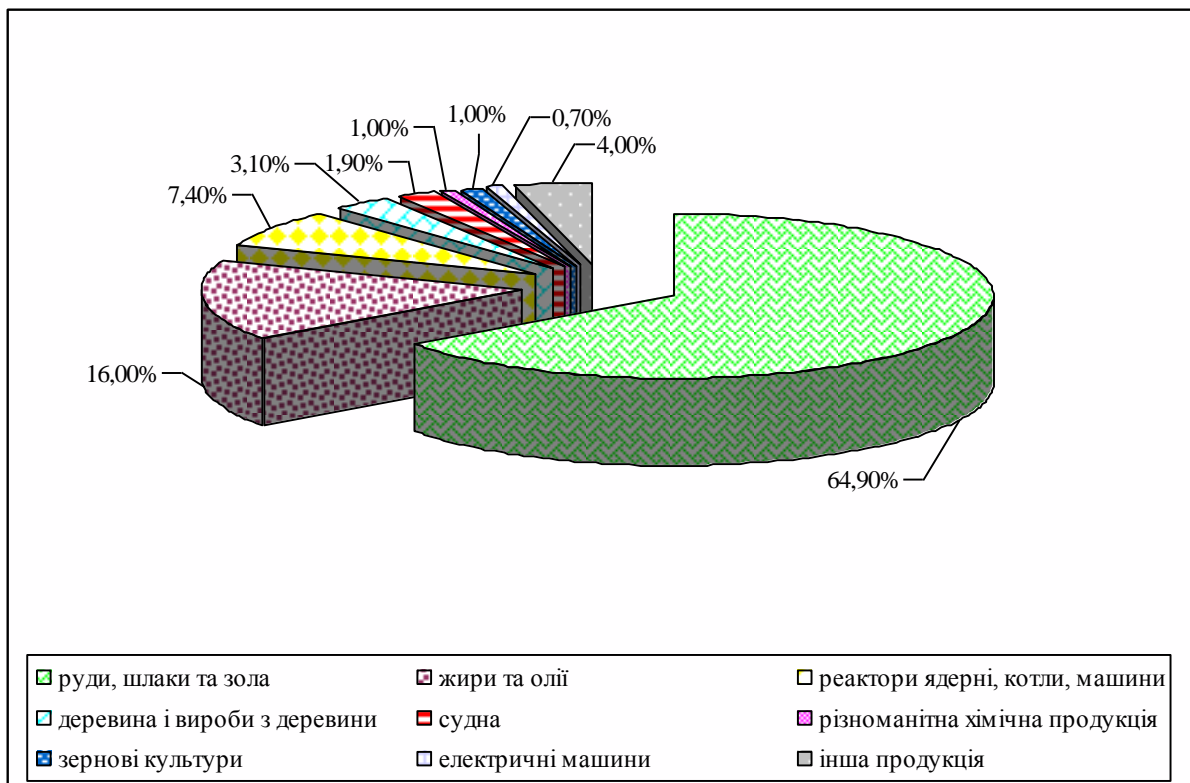

Рисунок 3 – Товарна структура українського експорту до КНР у 2013 р.

Джерело: побудовано автором за даними таблиці 3

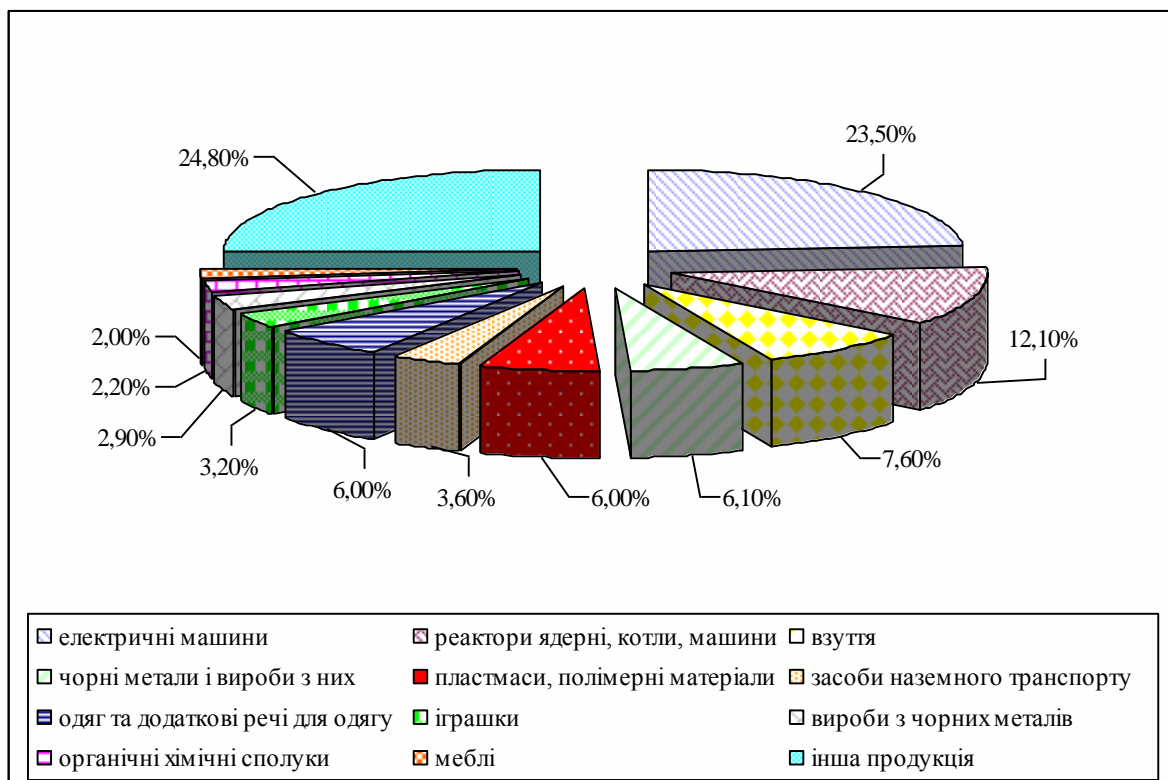

Рисунок 4 – Товарна структура українського імпорту з КНР у 2013 р.

Джерело: побудовано автором за даними таблиці 4

Зробити висновки щодо товарної структури зовнішньої торгівлі України з обраною країною, виділивши основні тенденції за досліджуваний рік.

Методичні поради до виконання завдання 4

Вибрати показники щодо прямих іноземних інвестицій в економіку України з обраної країни світу за посиланням: <http://www.ukrstat.gov.ua>, розділ «Статистична інформація», підрозділ «Економічна статистика / Зовнішньоекономічна діяльність», назва таблиці «Прямі інвестиції (акціонерний капітал) з країн світу в економіці України (2010-2018)» і занести дані до таблиці 7. Розрахувати темпи росту прямих іноземних інвестицій. За даними таблиці побудувати графіки.

Таблиця 7 – Прямі іноземні інвестиції з *назва країни* в Україну у 2009-2018 роках

	ПІІ в Україну, млн дол. США	Темпи росту (у % до попереднього року)
2009		
2010		
2011		
2012		
2013		
2014		
2015		
2016		
2017		
2018		

Джерело: складено за даними: []

Приклади побудови графіків до завдання 4

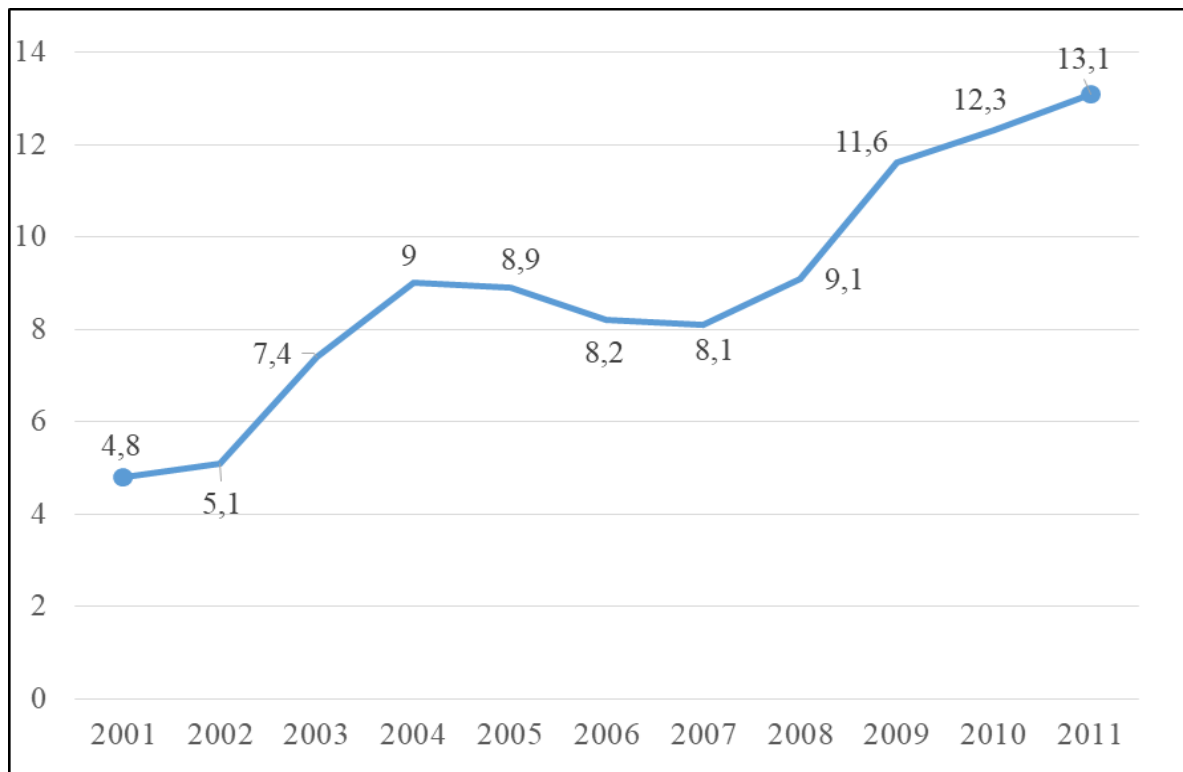

Рисунок 7 – Прямі іноземні інвестиції з КНР до України у 2001-2011 рр., млн дол. США

Джерело: побудовано автором за даними таблиці 7

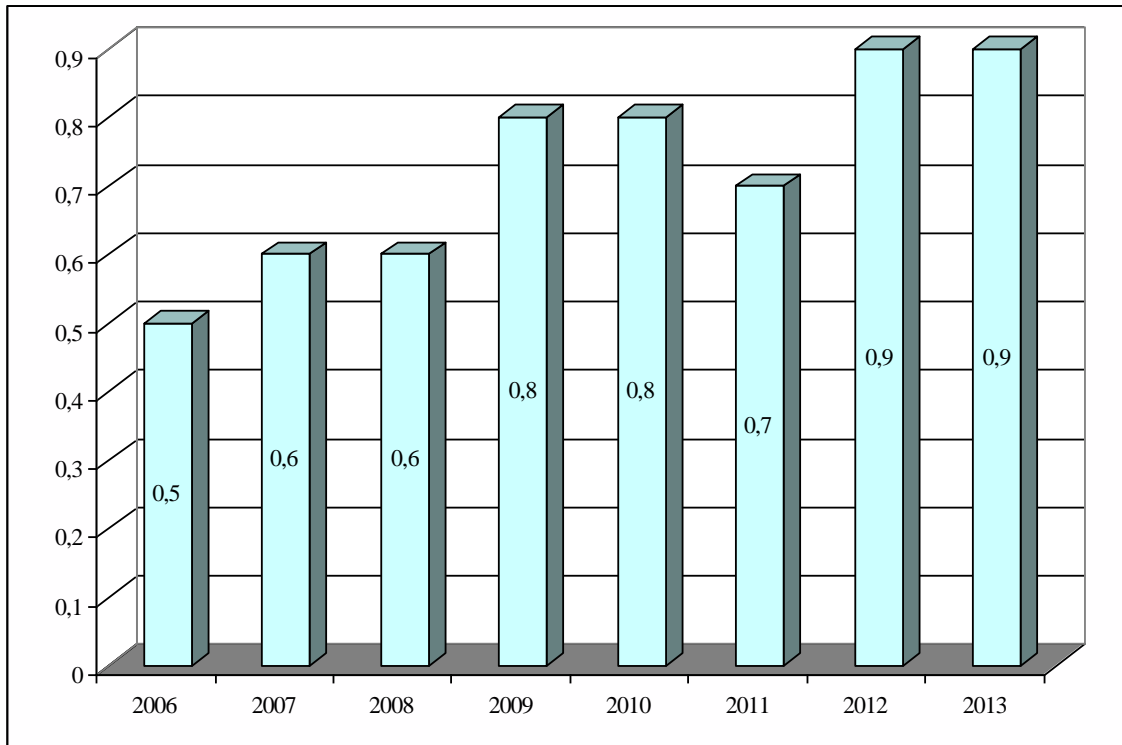

Рисунок 8 – Прямі інвестиції з України в економіку Китаю у 2006-2013
рр., млн дол. США

Джерело: побудовано автором за даними таблиці 7

Зробити **висновки щодо залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України** з обраної країни, виділивши основні тенденції за досліджувані роки.

Методичні поради до виконання завдання 5

Вибрати показники щодо галузевої структури прямих іноземних інвестицій в економіку України з обраної країни світу за посиланням: <http://www.ukrstat.gov.ua>, розділ «Статистична інформація», підрозділ «Економічна статистика / Зовнішньоекономічна діяльність», назва таблиці «Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України з країн світу у розрізі видів економічної діяльності у 2018 році» і занести дані до таблиці 8. За даними таблиці побудувати графіки.

Звернути увагу перш за все на галузі, які займають найбільшу частку у структурі прямих іноземних інвестицій, а решту віднести до категорії «Інші».

Таблиця 8 – Галузева структура прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) з назва країни в економіку України у 2018 році

Назва галузі	Обсяг ПІІ, млн дол. США	У % до загального обсягу обраної країни
Інші		
Всього		100

Джерело: складено за даними: []

Приклад побудови графіка до завдання 5

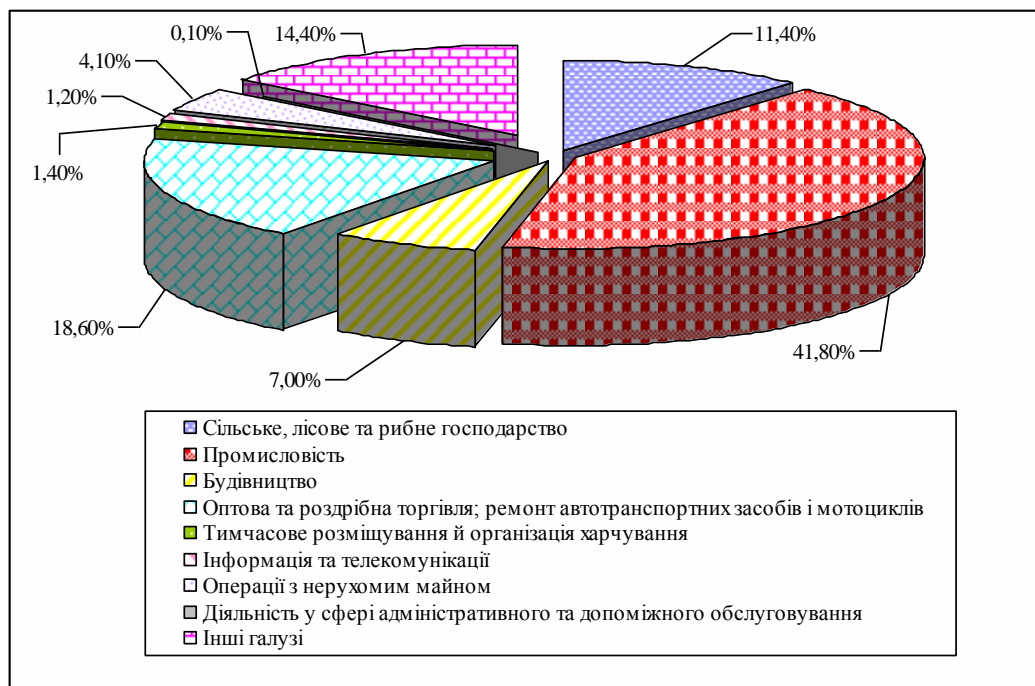

Рисунок 8 – Галузева структура прямих іноземних інвестицій з КНР в економіку України у 2013 році

Джерело: побудовано автором за даними таблиці 8

Зробити висновки щодо галузевої структури прямих іноземних інвестицій в економіку України із обраної країни, виділивши основні тенденції за досліджувані роки.

Закінчується контрольна робота **загальним висновком**, у якому студент на основі проведеного дослідження дає характеристику зовнішньоекономічних зв'язків України з обраною країною, узагальнює результати проведених розрахунків. Необхідно також зазначити проблеми і перспективи розвитку зовнішньоекономічних відносин України з обраною країною в середньостроковій перспективі, обґрунтувати пропозиції щодо покращення розвитку зв'язків на основі використання необхідного інструментарію.

В кінці роботи подається **список використаних джерел** (за зразком, наведеним нижче).

Список використаних джерел

1. Економіка Австрії. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Економіка_Австрії
2. Країни за товарною структурою зовнішньої торгівлі за 2018 рік. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. ...

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота виконується на окремих аркушах формату А4.

Структура контрольної роботи:

- титульна сторінка (оформлена за прикладом, розміщеним у Додатку);
- зміст (повинен містити всі заголовки, які є в контрольній роботі: наприклад, завдання 1, завдання 2, список використаних джерел).

Контрольну роботу слід виконувати державною мовою.

Текст контрольної роботи необхідно розміщувати тільки з одного боку аркуша з полями: верхнє – 2 см, нижнє – 2 см, ліве – 2,5 см, праве – 1,5 см. Шрифт Times New Roman, розмір – 14, інтервал – 1,5. Поля вирівнюються по ширині. Абзац – 1,25 см.

Нумерація сторінок має бути наскрізною: номер сторінки проставляється арабськими цифрами зверху справа, але на титульному аркуші (перша сторінка) номер проставляти не слід.

Оскільки контрольна робота містить таблиці і рисунки, необхідно дотримуватись правил їх оформлення.

Кожна таблиця повинна мати назву, що відображає її зміст. Нумерація таблиць здійснюється таким чином: по центру перед заголовком пишуть слово «Таблиця» та її порядковий номер (знак «№» перед цифрою не ставиться). Далі ставиться тире і з великої літери пишеться заголовок таблиці.

Таблицю вміщують у текст після першого посилання на неї. Ілюстративний матеріал у формі рисунків оформляється наступним чином: знизу під рисунком з великої літери пишуть слово «Рисунок», проставляють порядковий номер, ставлять тире. Далі, продовжуючи той самий рядок, з великої літери вписують назву рисунку, яка повинна відображати його зміст.

Інформаційні джерела оформляються відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.

Контрольна робота повинна бути стилістично, граматично, а також технічно правильно й акуратно оформлена.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Під час перевірки контрольної роботи викладач особливу увагу буде звертати на:

- правильність виконання завдань контрольної роботи;
- правильність побудови графіків;
- вміння робити висновки;
- якість оформлення роботи.

Контрольна робота оцінюється в межах 100 балів (табл. 9).

Таблиця 9 – Критерії оцінки виконання КР з дисципліни «Міжнародна економіка»

Сума балів за КР	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінки
90-100	A	відмінно	вільне володіння методикою розв'язання практичних завдань; повне виконання завдань на основі всебічного аналізу статистичного матеріалу; самостійність і правильність проведених розрахунків та побудованих графіків
82-89	B	добре	правильне, але неповне виконання завдань (проте не менше 75%), або наявність деяких несуттєвих помилок
75-81	C		
66-74	D	задовільно	неповне виконання завдань (але не менше 60%); відповідність вимогам не в повному обсязі;
60-65	E		
0-59	FX	незадовільно	подання роботи з принциповими помилками; недотримання вимог щодо оформлення роботи

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Країни за товарною структурою зовнішньої торгівлі за 2018 рік. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Країни за товарною структурою зовнішньої торгівлі за 2017 рік. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Країни за товарною структурою зовнішньої торгівлі за 2016 рік. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Країни за товарною структурою зовнішньої торгівлі за 2015 рік. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Країни за товарною структурою зовнішньої торгівлі за 2014 рік. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Країни за товарною структурою зовнішньої торгівлі за 2013 рік. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. Країни за товарною структурою зовнішньої торгівлі за 2012 рік. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Країни за товарною структурою зовнішньої торгівлі за 2011 рік. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
9. Зовнішня торгівля послугами України з країнами світу (за видами послуг) за 2018 рік. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Зовнішня торгівля послугами України з країнами світу (за видами послуг) за 2017 рік. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
11. Зовнішня торгівля послугами України з країнами світу (за видами послуг) за 2016 рік. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
12. Зовнішня торгівля послугами України з країнами світу (за видами послуг) за 2015 рік. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
13. Зовнішня торгівля послугами України з країнами світу (за видами послуг) за 2014 рік. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
14. Зовнішня торгівля послугами України з країнами світу (за видами послуг) за 2013 рік. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

15. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України/з України: за країнами світу; країнами ЄС; видами економічної діяльності; по регіонах (2010-2018). URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

16. Прямі інвестиції (акціонерний капітал): за країнами світу у розрізі видів економічної діяльності; видами економічної діяльності у розрізі країн світу у 2018 році. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

ДОДАТОК

Приклад титульної сторінки

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ БІЗНЕСУ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ І ТУРИЗМУ

Кафедра маркетингу, PR-технологій та логістики

Контрольна робота

з дисципліни
«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

Варіант ____

Виконав(ла):
ст. групи МР- ____

(прізвище та ініціали)

(дата виконання)

Перевірила:
к.е.н., доц. Полковниченко С.О.

Чернігів, 20__